

ve dnech 29.–31. července 2003. Tato významná akce tvořila předkonferenční – odrazový můstek pro již 69. generální konferenci IFLA realizovanou v Berlíně ve dnech 1.–9. srpna 2003.

Parlamentní knihovny slouží poslancům a senátorům – tvůrcům legislativy jednotlivých států – i aktivním účastníkům procesu aproximace legislativy ES a EU poskytováním potřebných kvalitních a hlavně rychlých a relevantních informačních a výzkumných služeb. Jde tedy o výraznou složku evropského a možno říci i světového knihovnictví a její tvůrčí podíl na vytváření nového informačního i evropského právního prostoru.

Obsah konference

19. výroční konference parlamentních knihovníků byla lokalizována do Prahy. Je však nutno podotknout, že této skutečnosti předcházela kvalitně promyšlená a připravená strategie, v jejímž čele stál PhDr. Karel Sosna, ředitel Parlamentní knihovny ČR. Na základě jeho podnětu a vystoupení na 67. generální konferenci IFLA v americkém Bostonu se podařilo prosadit Prahu jako místo konání předkonference – již zmíněné 19. výroční konference parlamentních knihovníků IFLA – v roce 2003. Následovaly přípravné práce a především velmi důležitý výběr vhodného tématu jednání konference. Z řady možností se podařilo vybrat flexibilní a v současné době aktuální téma *Výzkumné a informační služby parlamentních knihoven ve Střední Evropě*. Dalším nezbytným krokem byla volba zemí, o jejichž parlamentních knihovnách, včetně jejich činnosti na základě řady zvolených a uplatněných kritérií, bude referováno. Východiskem se stala čtveřice parlamentních knihoven působících v zemích tzv. Visegrádské čtyřky – v České republice, Maďarsku, Polsku a Slovenské republice.

Jednotlivé příspěvky knihovníků ze zmíněných zemí prezentovaly různé typy knihovních služeb, zaměřených především na implementaci práva ES a evropského práva do právních řádů těchto zemí.

Dále vystoupila ředitelka rakouské parlamentní knihovny ve Vídni Elisabeth Dietrich-Schulz.

Snahou pořadatelské organizace Parlamentní knihovny ČR bylo i představení a podrobnější seznámení s osobností a dílem Zdeňka V. Tobolky a jeho přínosem pro vznik IFLA.

Je nutné podotknout, že předsednictvo Poslanecké sněmovny od počátku tuto konferenci podporovalo, včetně jejího finančního zabezpečení. Konference probíhala pod záštitou předsednictva a za účasti předsedy Poslanecké sněmovny Lubomíra Zaorálka a senátora a předsedy Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu a Parlamentu ČR Františka Mezihořáka. Oba jmenovaní také v úvodu konference vystoupili se svými projevy. V rámci konference se nalezla i příležitost ocenit přátelskou, především odbornou pomoc Parlamentní knihovně ČR ze strany Kongresové knihovny USA a knihovny Spolkového sněmu SRN v době politických změn, které nastaly po listopadu 1989, pamětní medailí předsednictva PS. Zároveň se Sdružení knihoven ČR a Nadace knihoven rozhodly udělit reprezentantům zmíněných parlamentních knihovních institucí pamětní medaile Z. V. Tobolky. Další medaili Z. V. Tobolky obdržel za přínos pro české knihovnictví dr. Karel Sosna.

V následující odborné části jednání zazněl úvodem příspěvek o činnosti Parlamentu ČR – pod názvem Časová synchronizace metadat v legislativním procesu mezi Senátem a Poslaneckou sněmovnou jej přednesl Václav

Přínos informačních služeb parlamentních knihoven

19. výroční konference parlamentních knihoven IFLA, Praha 29.–31. 7. 2003

Žijeme ve světě plném informací a legislativy. Významnou součástí informační infrastruktury současnosti jsou i parlamentní knihovny. Jejich připravenost a funkčnost je velmi důležitá pro plnění náročných úkolů v oblasti výzkumných a informačních služeb. Činnost parlamentních knihoven v Evropě výrazně přispívá – na základě využívání nových informačních technologií, ale i forem a metod práce – k zajištění implementace legislativy ES do právních řádů jednotlivých států. Jde především o proces rozšiřování Evropské unie, přijímání kandidátských států, k nimž patří i Česká republika, za řádné členy Evropské unie. Na tomto základě byl koncipován bohatý a zajímavý program 19. výroční konference parlamentních knihovníků IFLA, která se uskutečnila v Praze v prostorách Parlamentu ČR

Sklenář. Dále byly prezentovány informace o významném informačním nástroji – selekčním jazyku EU – Eurovoc Thesauru a jeho aplikaci v Parlamentu ČR (Anna Lhotská a Květoslava Zigmundová). Na stejné téma, pouze s jinou instituční aplikací, vystoupili i pracovníci Parlamentní knihovny SR Eva Maláčková a Pavol Mráz. Stranou pozornosti nezůstala ani společná Česko-slovenská digitální parlamentní knihovna (Dokumenty českého a slovenského parlamentu) přístupná na webových stránkách obou parlamentních knihoven. Jde o velmi důležitý a snadno využitelný zdroj informací pro badatele zabývající se historií parlamentního vývoje a činností parlamentních orgánů Československa, ČSSR a Česko-slovenské federativní republiky v období 1918–1992, včetně příslušné legislativy. Prezentace Anny Zatkalíkové ze Slovenského parlamentu byla věnována parlamentním výzkumným službám a spolupráci s Evropským parlamentem prostřednictvím ECPRD (European Centre for Parliamentary Research and Documentation).

Velmi důležitou a možno říci i aktuální oblastí činnosti parlamentních knihoven v Evropě je implementace práva ES a evropského práva. Jde především o její průběh prostřednictvím harmonizace již zmíněné legislativy s právem jednotlivých zúčastněných (kandidátských států EU) států. Ředitelka Parlamentního institutu Jindřiška Syllová vystoupila s příspěvkem, ve kterém seznámila účastníky konference s formami práce Parlamentního institutu využívanými při harmonizačním procesu práva ES a EU s právem ČR.

Pracovnice Parlamentní knihovny SR Eva Maláčková představila účastníkům konference projekt partnerských knihoven Kanceláře Národní rady Slovenské republiky. Jde o výběr osmnácti tzv. „partnerských“ knihoven ze všech slovenských regionů, které budou informovat veřejnost o činnosti Parlamentu SR. Koordinátorem projektu je Kancelář Národní rady SR, která zajišťuje školení pracovníků partnerských knihoven i tištěné a elektronické materiály. Projekt byl zahájen v prosinci 2002 a zahrnuje i důležité informace o vztazích Slovenské republiky k Evropské unii. O systému sledování legislativního procesu Národní rady Slovenské republiky informovali Lubomír Fajtak a Stanislav Dzurjanin.

Z praxe informačních potřeb i využívání moderních technologií vycházely následující příspěvky parlamentních knihoven v Maďarsku a Polsku. Činnost Parlamentní knihovny v Budapešti představila Beata Csako z maďarského parlamentu, která též informovala o její funkci jako depozitní knihovny Evropské unie v Maďarsku a jejím přínosu pro činnost poslanců Maďarského parlamentu. Dvanáctileté fungování informačních služeb knihovny maďarského parlamentu pro poslance představil přítomným jeho člen Haraszi Palne.

Stranou pozornosti nezůstaly ani pilotní projekty zaměřené na služby a činnost knihovny maďarského parlamentu, o nichž informovala Ida Horváth. Významný podíl na vhodném využití aktivit parlamentní knihovny v Maďarsku mají informační specialisté. O specifičnosti zaměření jejich působnosti se zmínil další příspěvek prezentovaný Idou Kelemen.

Polská parlamentní knihovna se představila prostřednictvím polských knihovníků a informatiků, a to ve třech prezentacích zaměřených na informovanost polských zákonodárců a na implementaci práva ES a EU do polského právního řádu: příspěvek Úloha parlamentních výzkumných služeb v procesu implementace práva ES a EU s polským právním řádem (legislativou) přednesl Wiesław

Staskiewicz, o zkušenosti z aplikace polského institučního modelu – pluralismu nebo monismu dodávání informací o EU poslancům – hovořil Wojciech Kulisiewicz, o zkušenostech získaných na základě využívání forem a metod zaměřených na oblast informování poslanců o Evropské unii referoval Andrzej Dziubecki z polského Parlamentu.

Cíl a přínos konference

Během konference zaznělo celkem šestnáct prezentací ze čtyř zemí. Pro 75 účastníků z řad parlamentních knihovníků ze čtyřiceti zemí (celkový počet účastníků včetně domácích byl 100) byl pobyt v Praze jistě přínosný, přestože je nutné uvědomit si existující rozptyl v parlamentním uspořádání států Evropy i ostatního světa. Nelze zjednodušeně vytvořit jediný model práce, přístupu, informačních a výzkumných služeb pro všechny parlamentní knihovny v těchto státech, protože existují státy s rozdílným parlamentním systémem, např. s dvoukomorovým a jednokomorovým parlamentem. Liší se i legislativní postup předkládání návrhů zákonů a průběh jejich schvalování. Parlamentní knihovny se též odlišují svojí strukturou, organizací, pracovními metodami, vybavením i využíváními informačními technologiemi a také jejich místem v rámci parlamentu. Do všech parlamentních knihoven proniká internet a další moderní informační technologie, což se pochopitelně odráží i v jejich činnosti.

Zmíněné zajímavé prezentace umožnily porovnání práce a úrovně výzkumné i informační činnosti v parlamentních knihovnách jednotlivých zemí, následné diskuse jistě přispěly nejen k aktivitě účastníků a úspěchu samotné konference, ale přinesly i další podněty a poučení pro práci parlamentních knihoven v blízké budoucnosti.

V rámci konference byl v tištěné podobě vydán sborník v angličtině (Parliamentary library, research and information services of Central Europe – Prague, July 30, 2003 – Proceedings of the 19th Annual International Conference of Parliamentary Librarians. Edited by Karel Sosna. Office of the Chamber of Deputies Parliamentary Library, 61 s.). Sborník obsahuje souhrn nejdůležitějších informací o knihovnách parlamentů zemí Visegrádské čtyřky – tedy zemí Střední Evropy těsně před vstupem do Evropské unie, ke kterému by mělo dojít v 1. pololetí roku 2004. Na stránkách sborníku nalezneme i odkazy na jednotlivé knihovny, jejich organizační strukturu, personál a služby, včetně elektronických a speciálních služeb.

Konference splnila svůj účel po stránce odborné i informační. A navíc umožnila zahraničním účastníkům seznámit se s metropolí České republiky, architektonicky zajímavou a na kulturní památky bohatou Prahou. Při této příležitosti se podařilo účastníkům představit a přiblížit pořadatelskou instituci, její činnost, aktivity a novinky v jejím vybavení i práci.

A na závěr dejme slovo dr. Karlu Sosnovi hlavnímu pořadateli této akce, který odpověděl na otázku: V čem byla tato konference unikátní? „Unikátní byla v tom, že se vlastně poprvé za celou dobu existence moderního českého parlamentarismu a parlamentní knihovny od 2. poloviny 19. století sešla v Praze reprezentace parlamentních knihoven a informačních pracovišť z celého světa“.

S průběhem konference a texty jednotlivých prezentací je možno seznámit se na webové stránce Parlamentní knihovny ČR: <http://www.psp.cz/kps/knih/ifla2003/program.htm>.

Vincenc Streit
Národní knihovna ČR